

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי
ט תמוז תשפ"ב 1432 (שנה כז')

נושא השבוע: נישואין (כ)
ההפטר: "והיה שארית" (מיכה ה)

פרשת בלק

"מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל" (כד,ה)

"מה טובו אוהליך" - שראה פתחיהם שאינם מכוונים זה מול זה. (רש"י)
היינו שפתחי אוהליהם לא היו מכוונים זה כנגד זה וכך שמרה כל משפחה על צניעותה ופרטיותה.
וזה אשר שיבחה בלעם הרשע את הצניעות והטהרה הקיימים במשפחה היהודית והם אשר מהווים כתרים והגנה מפני פגעי היצר הרע וחילותיו.

"וישב ישראל בשיטתיו ויחול העם לזנות אל בנות מואב" (כד,א)

מסביר רש"י: על פי עצת בלעם לבלק להפקיר את בנותיהם כדי להחטיא את עם ישראל בפריצות ר"ל. בלק מלך מואב שכר את בלעם כדי לקלל את עם ישראל, בלעם מנסה מס' פעמים ולא מצליח ולכן הוא נותן עיצה לבלק כיצד להצליח במזימתו, ומהי העיצה? אומרת הגמרא סנהדרין (קו.): "אלוקיהם של אלה שונא זימה". ואם תצליחו להחטיאם, יכעס עליהם אלוקיהם ויהרגם.
הוי אומר, הפגיעה בתא המשפחתי הינה המוצא היחיד להביא עליהם קללה ח"ו. ומזה נלמד קל וחומר, שמירה על קדושת הבית היהודי מביאה לכל בני הבית ולכל בית ישראל ברכה בגשמיות וברוחניות.

הדשא של השני לא ירוק יותר!

(מפי הרב מרדכי רוט- יועץ נישואין ומטפל רגשי)

היה זה לפני כחצי שנה, פגשתי יהודי וכך הוא סיפר לי: "אני נשוי זה עשרים שנה, יש לנו ב"ה שבעה ילדים מתוקים.
יש לי מספר עסקים במרכז, כך שכסף לא חסר לי. היחסים בני לבין ואשתי זה תלוי, יש תקופות שאנחנו ממש מסתדרים ויש תקופות שממש לא.
אשתי היא ממש לא רעה, אפילו יש לה דברים שהיא ממש מיוחדת בהם, אבל יש לה מספר דברים שלי באופן אישי קשה מאוד איתם, ותמיד הייתי אומר לעצמי: 'לו היה לאשתי את המעלות שכל כך חשובות לי, אז הייתי האדם הכי מאושר בעולם'.
עשר שנות הנישואין הראשונות שלנו עברו בשלום איכשהו. לפני כעשר שנים התחבר אליי שותף לעסקי, יהודי ממש יקר, ירא שמיים, אמין, וככל שחלף הזמן סמכתי עליו יותר ויותר, ועשינו יחד עסקים מוצלחים רבים. בין לבין התחברתי איתו מאוד, מה שגרם לקשר הדוק בין המשפחות ולביקורים הדדיים רבים.

תמיד אחרי שהייתי מבקר אותו הייתי במשבר, הייתי אומר לעצמי: 'אוי השם, הלוואי שהיית מביא לי אישה בדיוק כמו אשתו של החבר שלי, זה בדיוק מה שאני צריך, לאשתו יש בדיוק את הדברים שכל כך חסרים לי אצל אשתי'.

החיים כמובן המשיכו, עברה שנה ועוד שנה, ולי רק נהיה קשה יותר. לא הבנתי הכיצד זכה

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 7:51-7:49 * סוף זמן ק"ש 8:30-8:32

כניסת שבת: 7:31 יציאת שבת: 8:22 יציאת שבת: 9:17

החבר שלי בכזו אישה טובה, ואני לעומת זאת לא כל כך הצלחתי בדבר הזה.

אומנם יש לי אישה טובה, דואגת ומסורה אבל כמה דברים אחרים שחשובים לי חסרים אצלה וכמה שאני מנסה להסביר לה שזה חשוב לי, היא כאילו לא שמה לב למה שאמרתי לה. בקיצור היא נשארת אותו הדבר ללא שינויים.

לפני מספר שבועות החבר שלי התקשר אליי ושאל אותי: 'האם יש לך זמן היום בערב לשבת ולדבר, זה עניין חשוב מאוד'. נפגשנו כמובן באותו לילה. 'תקשיב', התחיל לומר לי בלחש ואז הטיל עליי את הפצצה. 'אולי יש דברים שלא תבין, אבל אני ואשתי הולכים להתגרש!'.

נשמתי נעתקה מרוב תדהמה. "מה אתה מתגרש? הרי יש לך אישה טובה ומיוחדת, מה חסר לך בעולם הזה? למה אתה עושה שטויות?".

הוא הסתכל לי בעיניים בעצב רב, 'אולי כך זה נראה לך כי תמיד הדשא של השני נראה ירוק יותר, אבל תדע שאני עובר עם אשתי סבל בלתי יתואר כבר עשרים וחמש שנים. אני אגיד לך את האמת שהייתי נשאר למרות הסבל שיש לי איתה, אבל לפעמים אדם חייב לגרש את אשתו כי כך ההלכה מחייבת! החבר שלי התחיל לבכות ואני מבלי משים התחלתי לבכות יחד אתו.

הוא בוכה על המצב שלו ואני בכיתי על הטיפשות שלי, הרי יש לי אישה כזו טובה ומיוחדת. אז נכון שיש מספר דברים שמפריעים לי, אבל הנה מה שחשבתי שלחברי יש את האושר הכי גדול התברר כבלוף הכי גדול, בסוף היא לא הכי נאמנה, ולא מסורה כמו שדמיינתי.

והנה אשתי אולי מעט לא מתלבשת כמו שאני רוצה וקצת לא בסגנון שלי, אבל היא נאמנה, ישרה ודואגת. והנה אני סתם סובל כבר כל כך הרבה שנים, ובמקום שאני איהנה מאשתי, אשמח איתה ואחיה איתה באושר ועושר, דמיינתי שהדשא של השני ירוק יותר!.

אחרי השיחה שהייתה לי עם חברי לעסקים, הגעתי הביתה וישבתי לשיחה עם אשתי. הסתכלתי לתוך עיניה, ואמרתי לה בשקט כשעיניי יורדות דמעות: "אשתי היקרה, רציתי להגיד לך שאת האישה הכי טובה ומיוחדת שיש בעולם".

אשתי לא הבינה מה עובר עליי, עשרים שנה רק לא טוב לי איתה ופתאום היא הכי מיוחדת, "מה השתנה?!" היא שאלה ואז סיפרתי לה את כל השתלשלות העניינים... ואז אשתי הרגישה שכוונתי אמיתית.....

אני פוגש אנשים שמסתכלים בחוץ מה יש לשני ואין להם, והרי כתוב בפרקי אבות: "הקנאה התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם". אדם חי בדמיונות שהאושר שלו נמצא אי שם והוא לא יודע מספר דברים:

הראשון - בעולם השקר מה שנראה נוצץ ויפה ומיוחד זה באמת לא תמיד כך, ויכול להיות שמאחורי האור היפה והצלולים יש הרבה חושך.

אני פוגש אנשים מכל המגזרים ואני רואה שהשם יתברך מכין לכל אחד את מה שהוא צריך לעבור בחיים, את התיקון שלו, לכל אחד יש את החבילה שלו, כמו שאומרים.

וגם אם נראה שלשני יש את הכסף, את השלווה, את בן הזוג הכי נוצץ, אי אפשר לברוח מהתמודדויות שהשם יתברך הציב לאדם.

השני - לא שורפים את מה שיש בגלל מה שאין, זה אחד המשפטים החזקים החשובים בחיים. יש לך אישה טובה, יש לה מעלות, אז עכשיו "תשרוף" את כל הקשרים המשפחתיים שלך בגלל מה שאין בה?!

אני לא יכול לתאר כמה סיפורים ששמעתי על אנשים שהתגרשו כי חשבו שהאור נמצא במקום אחר ובסוף הם כל כך התאכזבו.

כי תמיד יש בעיות אם לא כאלו אז בסגנון אחר, צריך לדעת להתמודד ולא לברוח מהם.

השלישי - אדם המאמין באמת בהשם יתברך, חי באמונה ומחזק את עצמו שהשדכן שלו הוא בורא עולם. ואם הוא הביא לו את אשתו סימן שזה התיקון שלו בעולם הזה, ולא רק זה אלא זה גם מה שהכי טוב עבורו בעולם הזה לטובת נפשו, רוחו ונשמתו.

אז כמובן שאם יש בעיות אפשר ורצוי ללכת לטפל בהם, אבל זה אחרת לגמרי ללכת לטיפול מתוך אמונה חזקה בבורא עולם שזוהי אשתו והיא הכי טובה לו בעולם, כי השם בחר לו אותה. מבחינה נפשית השלמה זה דבר מאוד חזק, בהרגשה נפשית כאשר אדם משלים ומרפה ויודע שזה בן הזוג שלו וכך צריך להיות וזה הכי טוב עבורו, אז יהיה לו יותר קל להתמודד עם בן הזוג שלו ועם הבעיות שלהם יחד.

נאמר בשמות (כ, יג): "לא תחמד בית רעך, לא תחמד אשת רעך, ועבדו ואמתו ושורו וחתמרו, וכל אשר לרעך". שואל רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: מדוע אחרי שמפרט לנו התורה – בית, אישה, עבד, אמה, שור, חמור, כוללת התורה ואומרת: "וכל אשר לרעך". הרי אפשר לכתוב או את הפרט לחוד או את הכלל לחוד? ומתקן: כי כשהתורה מצווה את האדם בלא תחמוד, אין היא מתכוונת שלא תחמוד רק את ביתו המרווח ומכוונתו הנוצצת, אלא תרצה לקבל גם את כל מה שיש לרעך – כולל הצרות.

הלכות נישואין [ח]

פינת ההלכה

א. חייב כל אדם לשאת אשה (ש"ע אבה"ע סי' א ס"א, וגם על האשה יש חובה להתחתן (הרמ"א סי"ג ע"ס). וכל העוסק בשידוכין מסייע בקיום העולם ועם ישראל (ילקו"י לרש"י יצחק יוסף שובע שמוות ח"א מהדורא תשס"ה פ"א ס"א) ובבניין בית המקדש העתידי (ע"פ גמ' ברכות ו:).

מעמד החופה וקידושין [ה]

ב. כשהחתן ספרדי יש לדאוג שהיין שמשמש לחופה וקידושין יהיה יין שמתאים לספרדים [דהיינו שיש בו רוב יין ולא מים] (ילקו"י פ"ו ס"כ, משפט הכתובה ח"ח) כלומר היינות בהכשר בד"צ ספרדי כגון: בד"צ בית יוסף, בד"צ יורה דעה, בד"צ נווה ציון וכדו' (ד.ע.). ישנן שתי אפשרויות לבצע זאת:

- שיביא איתו יין מתאים לחופה.

- שישגור עם בעל האולם בכתב מראש כשמזמין את המנות, על יין מתאים לספרדים [מהנ"ל]. ג. אם נקלעו למצב שהיין שהובא לחופה הוא יין שאינו תואם לספרדים ואין יין אחר, יברך הרב המקדש על היין "שהכל נהיה בדברו" (ילקו"י פ"ו ס"כ).

ד. לאחר חדר יחוד הסתיים תהליך הנישואין והכלה נחשבת אשת איש גמורה וחייבת בכיסוי ראש כנשואה, ואם אינה שמה כיסוי ראש עוברת על איסור תורה (ש"ת יח"ד ח"ה לרש"י ע"י סי' סב). ולכן: **לאשכנזים**: מיד לאחר חדר יחוד שאחר החופה חייבת הכלה לשים כיסוי ראש כנשואה (ש"ת שבע הלוי לגר"ש הלוי ואזכר ח"ט סי' נט, ש"ת אז נדברו לגר"י זלכר ח"י סי' ט).

לספרדים: רק בסיום החתונה לאחר שהחתן והכלה מגיעים לביתם ששם היחוד ואז חייבת הכלה בכיסוי ראש (ילקו"י פ"ג סי' א, ש"ת יח"ד לרש"י עובדיה יוסף ח"ה סי' סב, בית חתנים לגר"מ פניני ח"ב עמ' רל-רלע דבס מר"ן הרב בן יצחק אבא).

שאלה, הרב זלמן כרוך מלמד באתר "הישיבה", הרה"ג מאיר מאוזר ראש ישיבת "כסא רחמים" בחוצרת אור התורה אייר תשמ"ז, הרב שלמה בן רחמים באתר מרכז הרב בירוסלים).

ה. חתן ספרדי שעושה חדר יחוד מיד לאחר החופה כאשכנזים בניגוד לדעת הרבנים הספרדים שבכל הדורות, בסיום חדר יחוד אשתו- הכלה חייבת בכיסוי ראש קרי מטפחת, ואם לא עושה כן עוברת על איסור תורה (ש"ת יח"ד לרש"י עובדיה יוסף ח"ה סי' סב, ש"ת יביע אומר ח"ה אבה"ע סי' ו, הליכות עולם ח"ב פר' שופטים סוף ס"ז, ילקו"י לרש"י יצחק יוסף פ"ג ס"ב, הרה"ג מאיר מאוזר ראש ישיבת כסא רחמים אור תורה אייר תשמ"ג, קובץ בחורו חופה וקידושין ח"א עמ' קלז-קלז, הנישואין בהלכה ובהגדה הגר"ד נקי עמ' 225).

ו. אחרי החופה, אע"פ שהחתן והכלה נשואים אין להם לתת יד ביד וללכת כך יחד, בין אם הולכים לחדר יחוד ובין אם החתן מוליך את הכלה לצד הנשים (ילקו"י עמ' רנ, הנישואין בהלכה ובהגדה עמ' 224, שו"ת העמקים עמ' רפז-רפט, וכל גדולי הדור שקדם יוצא בסמוך). ודין זה הוא בין לאשכנזים ובין לספרדים.

הטעמים: בדורות עברו נהגו **האשכנזים** שהחתן אווזו ביד כלתו להוליכה לחדר יחוד, כדי שלא יהיה הפסק בין ברכות החופה ליחוד [וזה התבסס על ה"טורי זהב" (נ"ס ס"ק ד וס"י ס"ק א) שמדבר על שהחתן **שהולך לצד הכלה** (משמע ליווי ללא יד ביד) וס' פרי אדמה לרבי רפאל מיוחס הסבירו היינו להוליך יד ביד לאורך 4

אמות (= 2 מטר), אך הרבה פוסקים יצאו כנגד פירוש זה] -והספרדים לא נהגו בזה כלל (שקנת העמקים סס). ובדורנו "העתיקו" חלק מהספרדים את חדר יחוד סמוך לחופה ונתינת יד ביד, שלא כדין. אבל להלכה אין לנהוג לתת יד ביד אחרי החופה ברבים בין לאשכנזים ובין לספרדים מהסיבות הבאות: זה מנהג מכווער, ומחטיאים את הרבים בהרהורים רעים של פריצות-מה שהיה מתאים לדורות קודמים לא מתאים לדורנו, לאור הפריצות והטכנולוגיה שמצויה כיום. גם מקור הדין בספר "פרי האדמה" דיבר על הולכה של 2 מטר בלבד וגם כנגד זה יצאו נגדו. הרמ"א (אכ"ע סי' כ"ה) רבן של כל קהילות האשכנזים כתב שאין לנהוג אפילו עם אשתו בדברים של חיבה בפני אחרים, וכן יש להישמר מפני כל מיני קירוב בחתונה (ילקו"י פ"א ס"ח).

שמות הרבנים גדולי הדור שאסרו לתת יד ביד : הרה"ג מר"ן אליעזר מן ש"ך צוק"ל בעל ה"אבי עזרי", הרה"ג מר"ן שמואל הלוי ואזנר צוק"ל בעל "שבט הלוי" (ס' שורשי מנהגי אשכנז ח"ד עמ' תקיג), הרה"ג מר"ן חיים קנייבסקי צוק"ל (בתשובות בסוף ספר ישמח לב סאוויז ח"א עמ' שעד אות פ) הגאון שלמה זלמן אויערבאך, ה"חזון איש" (נישואין בהלכה ובאגדה עמ' 225) הרשל"צ מר"ן יצחק יוסף (ילקו"י סס), הרה"ג יצחק רצאבי (ש"ת עולת יצחק ח"ב סי' רלט ד"ה אגב), הרה"ג מרדכי גרוס (ס' אורח חיים חומה עמ' ג ל"ו ועמ' קיד ל"ו תתקפ"ג) הרה"ג אליהו טופיק (קול יהודה ח"א אכ"ע סי' ז). (שקנת העמקים סס, קובץ בתורתו חופה וקידושין לגר"א כחצוט עמ' כפל).

ז. אם החתן הינו בחור ישיבה שבה ראש הישיבה מחייב את הבחורים המתחתנים לעשות חדר יחוד ונתינת יד ביד, יסכמו החתן והכלה מראש שהם לא נותנים יד ביד אפילו שראש הישיבה יבקש או ידרוש זאת ודין זה חל בין לאשכנזים ובין לספרדים (ד.ע).

ח. חובת ההורים של שני הצדדים לברר עם החתן את ענין הכתובה באיזה נוסח עומד להשתמש? האם מתכוון לעשות חדר יחוד? וענין נתינת יד ביד ובמידת הצורך יתייעצו עם רבנים כיצד להיערך וינחו את החתן והכלה כיצד לנהוג (ד.ע).

ט. מצוה לשמח חתן וכלה ולרקוד לפניהם (ש"ת אכ"ע סי' ס"ה ס"א). דוגמא ממעשה שהיה: סיפר מר"ן הרשל"צ יצחק יוסף שליט"א : כשהיינו צעירים הסבא רבי יעקב עובדיה ע"ה [אביו של מר"ן הרשל"צ עובדיה יוסף צוק"ל], חלה בחולי קשה והיה מאושפז בסוף ימיו בב"ח, הוא קרא לנכדיו ואני בתוכם ואמר לנו שדרכו היה לשמח הרבה חתן וכלה בשירים וריקודים, וביקש גם מאשתו [הסבתא] ע"ה שתכוון ותבקש מהקב"ה שיזכו לבן שיאיר את עיניהם של ישראל, וזכה לבן מר"ן הרשל"צ עובדיה יוסף רבן של כל ישראל שהאיר את עיניהם של ישראל בפסיקותיו (ילקו"י פ"ד ס"א ס"א ק"א). י. אמרו חז"ל במסכת ברכות (י): כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמש קולות שנאמר בירמיה (לג, יא) "קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה, קול אומרים הודו את ה'..." ועובר-היינו מזלזל ב-5 קולות שבוך בהם הקב"ה את ישראל (רמ"ז על ברכות). ואם משמחו שכרו שזוכה לתורה שניתנה בחמש קולות, רבי אבהו אמר כאילו הקריב תודה, רב נחמן בר יצחק אמר: כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים (גמ' ברכות סס, נישואין בהלכה סי' טו ס"ז).

יא. אף בדורות עברו נהגו לקראת סיום החתונה להביא את הכלה למקום הגברים ולהושיב את החתן והכלה זה ליד זה ולרקוד בפניהם, אך בזמננו אין לעשות כן!

הטעמים: אף על פי שהגמרא בכתובות (יז) מביאה סיפורים על אמוראים שהיו רוקדים לפני הכלה, בזמננו יש לאסור זאת: שהרי שולחן ערוך (אכ"ע סי' ס"ז) כתב שאסור להסתכל בכלה, וכאן כשרוקדים סביב הכלה במשך שעה ארוכה נכשלים בהסתכלות והרהור. והאמוראים בתקופת חז"ל היו קדושי עליון מה שאין כן בדורנו הרווי בחוסר צניעות, דבר שמשפיע על המחשבות לשלילה, ועוד בתקופת חז"ל היו פניה של הכלה מכוסות כשרקדו האמוראים סביבה.

אל הכלה שבאה מצד הנשים מתלוות האימהות וקרובות והן מבושמות ומקושטות, והרוקדים מסתכלים עליהם ובאים לידי הרהורים רעים.

הרבנים שעוררו לכך: הגאון רבי שלמה זלמן אוירבאך (הוצא צו"ת ישמח לב עמ' שפט) הרה"ג רבי מנשה קליין (ש"ת משנה הלכות ח"ו סי' רמנו), הרה"ג רבי משה לוי (תפילה למעט ח"ה סי' מז), פלא יועץ לגאון רבי אליעזר פאפו (פלא יועץ ערך חתן), הנישואין בהלכה ובאגדה לגאון רבי דוד נקי עמ' 237. יב. אין ראוי שאבי הכלה ינשק את בתו הכלה ברבים בחתונה (ילקו"י פ"ד ס"ז).

יג. חתן שיש לו קרובות משפחה שהן עלולות לנשקו אחר החופה יכין עצמו לכך ויתרחק מזה ויסביר להם שהדבר אסור על פי ההלכה, וכן ימנע מלהושיט יד לנשים, ויש לעשות זאת בהסברה נאותה וברוח טובה, וגם הכלה אין לה להושיט יד לגברים (ילקו"י פ"ד ס"ז), נישואין בהלכה ובאגדה עמ' 237.

לאיחוד דרוש מתנדב להעביר שקית עלונים מאשדוד לשכונת רוממה בירושלים בכל שבוע, אפשר בתשלום סמלי. טל: 08-8644452

שידוכי "נר דוד" - לכלל המגזרים וכלל הגילאים מכלל הארץ בימים א-ד מ- 21:00-23:00
טל: 08-9969696 03-4300266 *כלשם שבמים לקירוב הגאולה *כלל תשלום